

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

19. lipnja 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 45. UFEU-a – Direktiva 2004/38/EZ – Članak 7. – Pojam ‚radnik‘ – Građanka Europske unije koja je prestala raditi zbog tjelesnih ograničenja povezanih sa zadnjim stupnjevima trudnoće i posljedicama poroda“

U predmetu C-507/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Supreme Court of the United Kingdom (Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 31. listopada 2012., koju je Sud zaprimio 8. studenoga 2012., u postupku

Jessy Saint Prix

protiv

Secretary of State for Work and Pensions,

uz sudjelovanje:

AIRE Centre,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: A. Tizzano (izvjestitelj), predsjednik vijeća, A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: M.-A. Gaudissart, voditelj odjela,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. studenoga 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Saint Prix, R. Drabble, QC, kojeg je opunomoćio M. Spencer, *solicitor*,
- za AIRE Centre, J. Stratford, QC, i M. Moriarty, *barrister*, kojeg je opunomoćio D. Das, *solicitor*,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, V. Kaye i A. Robinson, u svojstvu agenata, uz asistenciju B. Kennelyja i J. Coppela, *barristers*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna i M. Szpunar, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: engleski

— za Europsku komisiju, C. Tufvesson kao i J. Enegren i M. Wilderspin, u svojstvu agenata,
— za Autorité de surveillance AELE, X. Lewis kao i M. Moustakali i C. Howdle, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. prosinca 2013.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje odredaba članka 45. UFEU-a i članka 7. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, str. 77.; ispravci u SL L 229, str. 35. i SL 2005., L 197, str. 34.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između J. Saint Prix i Secretary of State for Work and Pensions (u daljnjem tekstu: Secretary of State) jer je tužiteljici odbijen zahtjev za isplatu dodatka na prihod.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 2. do 4. i 31. Direktive 2004/38 određuju:
 - „(2) Sloboda kretanja osoba predstavlja jednu od temeljnih sloboda na unutarnjem tržištu, koja obuhvaća područje bez unutarnjih granica, gdje je sloboda osigurana u skladu s odredbama Ugovora [o EZ-u].
 - (3) Građanstvo Unije predstavlja temeljni status državljana država članica, kada ostvaruju pravo slobode kretanja i boravišta. Stoga treba kodificirati i preispitati postojeće instrumente Zajednice kojima su zasebno uređeni radnici, samozaposlene osobe kao i studenti te druge osobe koje nisu aktivno zaposlene, kako bi se pojednostavnilo i ojačalo pravo slobode kretanja i boravišta građana Unije.
 - (4) Kako bi se prevladao takav sektorski i pojedinačni pristup pravu na slobodu kretanja i boravišta i radi lakšeg ostvarivanja tog prava, potreban je jedinstveni pravni akt za izmjenu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice [(SL L 257, str. 2.), izmijenjene Uredbom Vijeća od 27. srpnja 1992. (SL L 245, str. 1.)] te stavljanje izvan snage sljedećih pravnih akata: Direktive Vijeća 68/360/EEZ od 15. listopada 1968. o ukidanju ograničenja kretanja i boravišta unutar Zajednice za radnike država članica i njihove obitelji [(SL L 257, str. 13.)], Direktive Vijeća 73/148/EEZ od 21. svibnja 1973. o ukidanju ograničenja kretanja i boravišta u Zajednici za državljane država članica u vezi s poslovnim nastanom i pružanjem usluga [(SL L 172, str. 14.)], Direktive Vijeća 90/364/EEZ od 28. lipnja 1990. o pravu boravišta [(SL L 180, str. 26.)], Direktive Vijeća 90/365/EEZ od 28. lipnja 1990. o pravu boravišta zaposlenih i samozaposlenih osoba koje su se prestale baviti profesionalnom djelatnošću [(SL L 180, str. 28.)] i Direktive Vijeća 93/96/EEZ od 29. listopada 1993. o pravu boravišta studenata [(SL L 317, str. 59.)].

[...]

(31) Ova je direktiva u skladu s temeljnim pravima i slobodama te načelima koja su priznata osobito u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. U skladu sa zabranom diskriminacije sadržanom u Povelji, države članice trebaju provoditi ovu direktivu bez diskriminacije među nositeljima prava iz ove direktive na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih karakteristika, jezika, vjeroispovijesti i osobnih uvjerenja, političkih i ostalih mišljenja, pripadnosti etničkoj manjini, imovine, rođenja, invalidnosti, starosti i spolne orijentacije.“

4 Prema članku 1. točki (a) Direktive 2004/38:

„Ova direktiva utvrđuje:a)

uvjete pod kojima građani Unije i članovi njihovih obitelji ostvaruju pravo na slobodno kretanje i boravište unutar područja država članica“.

5 Članak 7. navedene direktive, pod naslovom „Pravo boravišta dulje od tri mjeseca“, u stavcima 1. i 3. propisuje:

„1. Svi građani Unije imaju pravo boravišta na području druge države članice u razdoblju duljem od tri mjeseca ako:

a) su radnici ili samozaposlene osobe u državi članici domaćinu [...]

[...]

3. Za potrebe stavka 1. točke (a), građani Unije koji više nisu radnici ili samozaposlene osobe zadržavaju položaj radnika ili samozaposlene osobe ako su:

a) privremeno nesposobni za rad zbog bolesti ili nesreće;

b) propisno prijavljeni kao nesvojevoljno nezaposleni nakon što su dulje od godinu dana bili zaposleni te su se prijavili kao tražitelji zaposlenja u nadležnom uredu za zapošljavanje;

c) propisno prijavljeni kao nesvojevoljno nezaposleni nakon isteka ugovora o radu na određeno vrijeme kraćeg od godinu dana ili tijekom prvih dvanaest mjeseci te su se prijavili kao tražitelji zaposlenja u nadležnom uredu za zapošljavanje. U ovom slučaju položaj radnika se zadržava najmanje šest mjeseci;

d) krenuli na strukovno osposobljavanje. Osim ako su nesvojevoljno nezaposleni, za zadržavanje položaja radnika osposobljavanje mora biti povezano s prethodnim zaposlenjem.“

6 Članak 16. stavci 1. i 3. iste direktive navodi:

„1. Građanin Unije koji je pet godina neprekidno zakonito boravio u državi članici domaćinu ondje ima pravo stalnog boravišta. [...]

[...]

3. Na neprekinutost boravišta ne utječe privremena odsutnost koja ne prelazi ukupno šest mjeseci u godinu dana ili dulja odsutnost zbog obvezne vojne službe ili jedna odsutnost od najviše 12 uzastopnih mjeseci zbog važnih razloga poput trudnoće ili rođenja djeteta, ozbiljnih bolesti, školovanja ili strukovnog osposobljavanja ili premještanja u drugu državu članicu ili treću državu.“

Pravo Ujedinjene Kraljevine

- 7 Zakon o socijalnim doprinosima i davanjima iz 1992. (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) i uredbe (opće) o dodatku na prihod [Income Support (General) Regulations 1987] propisi su koji se primjenjuju na dodatak na prihod.
- 8 Dodatak na prihod davanje je koje se dodjeljuje, ovisno o izvorima, različitim kategorijama osoba, kojima pripadaju, temeljem članka 42. A navedene uredbe u vezi s točkom 14. (b) Priloga 1. B istoj uredbi, i žene koje „su trudne ili su bile trudne, ali samo za razdoblje koje počinje jedanaest tjedana prije tjedna u kojem se očekuje porod i završava 15 tjedana nakon dana završetka trudnoće“.
- 9 Odobrenje isplate navedenog davanja pretpostavlja, osobito, prema članku 124. stavku 1. točki (b) Zakona o socijalnim doprinosima i davanjima, da prihodi korisnika ne smiju prelaziti određeni „primjenjivi iznos“. Kada je taj iznos nula, nikakvo davanje se ne dodjeljuje.
- 10 Prema točki 17. Priloga 7. Uredbi (opće) o dodatnom dohotku iz 1987. određeni primjenjivi iznos za „stranu osobu“ iznosi nula.
- 11 Članak 21. AA stavak 1. te uredbe definira pojam „strana osoba“ kao „podnositelj zahtjeva koji ne boravi redovno u Ujedinjenoj Kraljevini [...]“.
- 12 Prema članku 21. AA stavku 2. navedene uredbe, kako bi se smatralo da ima redovno boravište u Ujedinjenoj Kraljevini, podnositelj zahtjeva za dodatak na prihod mora imati „pravo boravka“ u toj državi članici.
- 13 Prema članku 2. stavku 2. te uredbe:
- „Podnositelj zahtjeva nije strana osoba ako je:
- a) radnik u smislu Direktive [2004/38];
 - b) samozaposlena osoba u smislu te direktive;
 - c) osoba koja zadržava svojstva navedena pod točkama (a) ili (b) ovog stavka sukladno članku 7. stavku 3. te direktive;
 - d) osoba koja je član obitelji, u smislu članka 2. te direktive, osobe navedene pod točkama (a), (b) ili (c) ovoga stavka;
 - e) osoba koja ima pravo stalnog boravka u Ujedinjenoj Kraljevini temeljem članka 17. te direktive.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 14 J. Saint Prix je francuska državljanka koja je u Ujedinjenu Kraljevinu došla 10. srpnja 2006. gdje je radila uglavnom kao suradnik u nastavi, od 1. rujna 2006. do 1. kolovoza 2007. Nakon toga upisala je na Sveučilištu u Londonu studij koji joj omogućuje stjecanje potvrde o osposobljenosti za vođenje nastave, predviđenog trajanja od 17. rujna 2007. do 27. lipnja 2008.
- 15 Tijekom tog razdoblja zatrudnjela je, s datumom poroda koji je bio predviđen za 2. lipnja 2008.
- 16 Dana 22. siječnja 2008., očekujući da će se zaposliti u srednjoj školi, J. Saint Prix prijavila se u agenciju za privremeno zapošljavanje te je 1. veljače 2008. prekinula školovanje na Sveučilištu u Londonu. Kako nijedan posao u srednjem školstvu nije bio dostupan, radila je kao zamjena u ustanovi predškolskog

odgoja. Dana 12. ožujka 2008., nakon gotovo šest mjeseci trudnoće, J. Saint Prix je, međutim, prestala raditi zato što joj je rad s djecom u ustanovi predškolskog odgoja postao previše naporan. Nekoliko je dana bez uspjeha tražila posao koji bi više odgovarao njezinom stupnju trudnoće.

- 17 Dana 18. ožujka 2008., odnosno 11 tjedana prije predviđenog datuma poroda, J. Saint Prix podnijela je zahtjev za dodatak na prihod. Secretary of State odbio je njezin zahtjev odlukom od 4. svibnja 2008. te je ona podnijela tužbu First-tier Tribunalu.
- 18 Dana 21. kolovoza 2008., odnosno tri mjeseca nakon preranog rođenja njezina djeteta, J. Saint Prix ponovno je počela raditi.
- 19 Odlukom od 4. rujna 2008. First-tier Tribunal usvojio je tužbu tužiteljice. Međutim, 13. srpnja 2011. Upper Tribunal prihvatio je žalbu koju je protiv te odluke podnio Secretary of State. Court of Appeal potvrdio je odluku Upper Tribunalala te se J. Saint Prix obratila sudu koji je uputio zahtjev.
- 20 Potonji sud dvoji treba li trudnu ženu koja zbog trudnoće privremeno prestane raditi smatrati „radnikom“ u svrhu slobode kretanja radnika iz članka 45. UFEU-a i prava boravišta iz članka 7. Direktive 2004/38.
- 21 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev zaključuje da ni članak 45. UFEU-a ni članak 7. navedene direktive ne određuju pojam „radnika“.
- 22 Također, navedeni sud smatra, u biti, da iako je usvajajući istu direktivu zakonodavac Unije namjeravao kodificirati postojeće zakonodavstvo i praksu, ipak nije želio isključiti daljnji razvoj pojma „radnik“ koji bi uzeo u obzir i situacije koje se nisu izričito razmatrale u vrijeme usvajanja. Zbog tih razloga Sud može, uzimajući u obzir posebne okolnosti poput onih koje karakteriziraju trudnoću i neposredne posljedice poroda, odlučiti proširiti taj pojam i na trudne žene koje prestaju raditi na razumno vrijeme.
- 23 U takvim okolnostima Supreme Court of the United Kingdom odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
 - „1. Treba li pravo boravka dodijeljeno „radniku“ prema članku 7. Direktive [2004/38] tumačiti na način da se primjenjuje samo na one koji su i) u postojećem radnom odnosu, ii) barem u određenim okolnostima traže posao ili iii) obuhvaćeni proširenjem članka 7. stavka 3. [te direktive] ili članak 7. [navedene direktive] treba tumačiti tako da ne stvara prepreku prepoznavanju i drugih osoba kao „radnika“ u tom cilju?
 2. a) Prema potonjoj pretpostavci, proširuje li se i na ženu koja legitimno prestane raditi ili tražiti posao zbog tjelesnih ograničenja povezanih sa zadnjim stupnjevima trudnoće i posljedicama poroda?
 - b) Ako je tako, ima li ona pravo na koristi koje pruža definicija nacionalnog prava u trenutku kada je legitimno prestati raditi ili tražiti posao?“

O prethodnim pitanjima

- 24 Svojim pitanjima, koja treba ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev pita, u biti, treba li pravo Unije, osobito članak 45. UFEU-a i članak 7. Direktive 2004/38 tumačiti u smislu da žena koja prestane raditi ili tražiti posao zbog tjelesnih ograničenja povezanih sa zadnjim stupnjevima trudnoće i posljedicama poroda zadržava status „radnika“ u smislu navedenih članaka.

- 25 Kako bi se odgovorilo na ta pitanja, treba ponajprije istaknuti da iz treće i četvrte uvodne izjave navedene direktive proizlazi da je njezin cilj prevladati sektorski i pojedinačni pristup temeljnom i individualnom pravu građana Unije da se slobodno kreće i boravi na državnom području država članica, a u cilju olakšanja provedbe toga prava razvija se jedinstveni zakonodavni akt kojim se kodificiraju i revidiraju prijašnji instrumenti prava Unije koji su prethodili toj direktivi (vidjeti u tom smislu presudu Ziolkowski i Szeja, C-424/10 i C-425/10, EU:C:2011:866, t. 37.).
- 26 U tom pogledu, iz članka 1. točke (a) Direktive 2004/38 proizlazi da je cilj te direktive odrediti uvjete za provedbu navedenog prava, kojima pripadaju, kada se radi o boravku u trajanju od više od tri mjeseca, osobito uvjeti navedeni u članku 7. stavku 1. točki (a) te direktive, prema kojem građani Unije moraju biti u svojstvu radnika ili samozaposlenih osoba u državi članici domaćinu (vidjeti u tom smislu presudu Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, t. 53. i navedenu sudsku praksu).
- 27 Članak 7. stavak 3. navedene direktive navodi da, za potrebe članka 7. stavka 1. točke (a) iste direktive, građani Unije koji više nisu radnici ili samozaposlene osobe ipak zadržavaju položaj radnika ili samozaposlene osobe u pojedinim slučajevima, naime kada su privremeno nesposobni za rad zbog bolesti ili nesreće, kada su, pod određenim pretpostavkama, nesvojevoljno nezaposleni ili pak ako su krenuli, pod određenim uvjetima, na strukovno obrazovanje.
- 28 Dakle, treba zaključiti da članak 7. stavak 3. Direktive 2004/38 ne obuhvaća izričito situaciju žene koja se nalazi u posebnim okolnostima zbog tjelesnih ograničenja povezanih sa zadnjim stupnjevima trudnoće i posljedicama poroda.
- 29 U tom pogledu treba zaključiti, prema ustaljenoj praksi Suda, da trudnoću treba jasno razlikovati od bolesti u smislu da stanje trudnoće nije ni na koji način usporedivo s patološkim stanjem (vidjeti u tom smislu osobito presudu Webb, C-32/93, EU:C:1994:300, t. 25. i navedenu sudsku praksu).
- 30 Slijedi da se ženu u situaciji poput J. Saint Prix, koja privremeno prestane raditi zbog zadnjeg stupnja trudnoće i posljedica poroda, ne može smatrati osobom privremeno nesposobnom za rad zbog bolesti temeljem članka 7. stavka 3. točke (a) Direktive 2004/38.
- 31 Međutim, ni iz članka 7. navedene direktive u cijelosti ni iz ostalih odredaba iste direktive ne proizlazi da je, u tim okolnostima, građanin Unije koji ne zadovoljava uvjete propisane tim člankom stoga sustavno lišen statusa „radnika“ u smislu članka 45. UFEU-a.
- 32 Naime, kodifikacija prijašnjih instrumenata prava Unije, koja je cilj navedene direktive, kako bi se olakšala provedba prava građana Unije da se slobodno kreću i borave na državnom području država članica, sama po sebi ne ograničava opseg pojma radnika u smislu Ugovora o FEU-u.
- 33 U tom pogledu treba podsjetiti da, prema ustaljenoj praksi Suda, pojam „radnik“ u smislu članka 45. UFEU-a, kada određuje područje primjene temeljne slobode iz Ugovora, treba tumačiti široko (vidjeti u tom smislu presudu N., C-46/12, EU:C:2013:97, t. 39. i navedenu sudsku praksu).
- 34 U tom kontekstu Sud je potvrdio da su svi građani jedne države članice, neovisno o mjestu boravka i državljanstvu, koji se služe pravom na slobodu kretanja radnika i koji obavljaju poslovne aktivnosti u državi članici različitoj od države članice u kojoj imaju boravište, obuhvaćeni područjem primjene članka 45. UFEU-a (vidjeti osobito presude Ritter-Coulais, C-152/03, EU:C:2006:123, t. 31. i Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, t. 17.).
- 35 Sud je također naveo da, u okviru članka 45. UFEU-a, „radnikom“ treba smatrati i osobu koja obavlja, tijekom određenog vremena, poslove za drugu osobu i prema njezinim uputama, za što prima naknadu. Jednom kada je radni odnos završio, dotična osoba u načelu gubi svojstvo radnika, međutim, s jedne

strane, to svojstvo može proizvoditi određene učinke i nakon prestanka radnog odnosa i, s druge strane, osobu koja stvarno traži posao treba također smatrati radnikom (presuda Caves Krier Frères, C-379/11, EU:C:2012:798, t. 26. i navedena sudska praksa).

- 36 Stoga, i u svrhu ovog predmeta, treba istaknuti da sloboda kretanja radnika obuhvaća pravo državljana država članica na slobodno kretanje i boravak na državnim područjima drugih država članica u svrhu traženja zaposlenja (vidjeti osobito presudu Antonissen, C-292/89, EU:C:1991:80, t. 13.).
- 37 Slijedi da kvalifikacija radnika u smislu članka 45. UFEU-a kao i prava koja iz tog statusa proizlaze ne ovise nužno o postojanju ili djelotvornom nastavljanju radnog odnosa (vidjeti u tom smislu presudu Lair, 39/86, EU:C:1988:322, t. 31. i 36.).
- 38 Pod tim uvjetima, ne može se potvrditi, protivno navodima vlade Ujedinjene Kraljevine, da članak 7. stavak 3. Direktive 2004/38 iscrpno popisuje okolnosti pod kojima se radnik migrant koji nije u radnom odnosu može i dalje koristiti tim statusom.
- 39 U ovom slučaju, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je J. Saint Prix bila zaposlena na državnom području Ujedinjene Kraljevine prije nego što je prestala raditi manje od tri mjeseca prije rođenja djeteta, zbog tjelesnih ograničenja povezanih sa zadnjim stupnjevima trudnoće i posljedicama poroda, što stranke u glavnom postupku ne osporavaju. Bez napuštanja državnog područja te države članice tijekom razdoblja prekida profesionalne djelatnosti, ponovno je našla posao tri mjeseca nakon rođenja djeteta.
- 40 Dakle, činjenica da navedena ograničenja obavezuju žensku osobu da prestane raditi tijekom razdoblja nužnog za oporavak nije, u načelu, te prirode da bi tu osobu lišila svojstva „radnika“ u smislu članka 45. UFEU-a.
- 41 Naime, okolnost da takva osoba nije bila djelotvorno prisutna na tržištu rada države članice domaćina tijekom nekoliko mjeseci ne znači da je ta osoba prestala pripadati tom tržištu tijekom tog razdoblja, pod uvjetom da se vrati na posao ili pronađe novi u razumnom vremenu nakon poroda (vidjeti analogno presudu Orfanopoulos i Oliveri, C-482/01 i C-493/01, EU:C:2004:262, t. 50.).
- 42 U cilju utvrđivanja može li se vrijeme koje je proteklo između poroda i ponovnog nalaženja posla smatrati razumnim, na nadležnom nacionalnom sudu jest da uzme u obzir sve posebne okolnosti u glavnom postupku i primjenjive nacionalne propise kojima se uređuje trajanje roditeljskog dopusta, sukladno članku 8. Direktive Vijeća 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 348, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 4., str. 73.).
- 43 Rješenje sadržano u točki 41. ove presude sukladno je cilju koji slijedi članak 45. UFEU-a, odnosno omogućiti radniku da se slobodno kreće i boravi unutar državnog područja druge države članice u svrhu nalaženja posla (vidjeti presudu Uecker i Jacquet, C-64/96 i C-65/96, EU:C:1997:285, t. 21.).
- 44 Naime, kao što to ističe Europska komisija, građanku Unije odvracalo bi se od provedbe njezinog prava na slobodu kretanja ako bi, pod pretpostavkom da je bila trudna u državi domaćinu i kao posljedica toga prestala raditi, pa i samo na kratko vrijeme, time riskirala gubitak svojstva radnika u toj zemlji.
- 45 Nadalje, treba podsjetiti da pravo Unije jamči posebnu zaštitu ženama vezano uz majčinstvo. Na tom temelju, treba podsjetiti da članak 16. stavak 3. Direktive 2004/38 propisuje da, u svrhu izračuna neprekinutog razdoblja od pet godina boravka na državnom području države članice domaćina koje građanima Unije omogućuje da steknu pravo stalnog boravka na tom državnom području, na kontinuitet takvog boravka ne utječe, osobito, neprekinuto odsustvo od najviše dvanaest uzastopnih mjeseci zbog važnih razloga kao što su trudnoća i porod.

- 46 Stoga, na temelju navedene zaštite, ako odsutnost zbog važnog događaja kao što je trudnoća ili porod nema utjecaja na kontinuitet od pet godina boravka u državi članici domaćinu koji se zahtijeva za odobravanje toga prava, tjelesna ograničenja povezana sa zadnjim stupnjevima trudnoće i posljedicama poroda, zbog kojih ženska osoba mora privremeno prestati raditi, ne mogu, *a fortiori*, prouzročiti gubitak statusa radnika toj osobi.
- 47 U pogledu svih prethodnih razmatranja, na postavljena prethodna pitanja treba odgovoriti tako da članak 45. UFEU-a treba tumačiti u smislu da žena koja prestane raditi ili tražiti posao zbog tjelesnih ograničenja povezanih sa zadnjim stupnjevima trudnoće i posljedicama poroda zadržava svojstvo „radnika“ u smislu toga članka pod uvjetom da se vrati na posao ili pronade novi u razumnom vremenu nakon rođenja djeteta.

Troškovi

- 48 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 45. UFEU-a treba tumačiti u smislu da žena koja prestane raditi ili tražiti posao zbog tjelesnih ograničenja povezanih sa zadnjim stupnjevima trudnoće ili posljedicama poroda zadržava svojstvo „radnika“ u smislu toga članka pod uvjetom da se vrati na posao ili pronade novi u razumnom vremenu nakon rođenja djeteta.

Potpisi